YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

27 päivänä marraskuuta 2001 *

Asiassa C-146/99,

Italian tasavalta, asiamiehenään U. Leanza, avustajanaan avvocato dello Stato D. Del Gaizo, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään F. P. Ruggeri Laderchi, avustajanaan avvocato A. Dal Ferro, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin kumoaa Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tukiosastosta maksettavien jäsenvaltioiden tiettyjen menojen jättämisestä yhteisörahoituksen ulkopuolelle 3 päivänä helmikuuta 1999 tehdyn komission päätöksen 1999/186/EY (EYVL L 61, s. 34) niiltä osin kuin siinä on kieltäydytty rahoittamasta 7 421 939 820 Italian liiran (ITL) suuruista osuutta Italian tasavallalle tomaattijalosteiden tuotantotuen maksamisesta aiheutuneista menoista,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja F. Macken sekä tuomarit N. Colneric, C. Gulmann (esittelevä tuomari), V. Skouris ja J. N. Cunha Rodrigues,

julkisasiamies: C. Stix-Hackl,
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Italian tasavallan, asiamiehenään D. Del Gaizo, ja komission, asiamiehenään L. Visaggio, avustajanaan A. Dal Ferro, 15.3.2001 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 3.5.2001 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Italian tasavalta on yhteisöjen tuomioistuimeen 21.4.1999 jättämällään kanteella vaatinut EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan ensimmäisen kohdan (josta on muutettuna tullut EY 230 artiklan ensimmäinen kohta) nojalla yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston

(EMOTR) tukiosastosta maksettavien jäsenvaltioiden tiettyjen menojen jättämisestä yhteisörahoituksen ulkopuolelle 3 päivänä helmikuuta 1999 tehdyn komission päätöksen 1999/186/EY (EYVL L 61, s. 34; jäljempänä riidanalainen päätös) niiltä osin kuin siinä on kieltäydytty rahoittamasta 7 421 939 820 Italian liiran (ITL) suuruista osuutta Italian tasavallalle tomaattijalosteiden tuotantotuen maksamisesta aiheutuneista menoista.

2 Tämä summa vastaa kahden prosentin kiinteämääräistä korjausta tomaattijalosteiden tuotantotuen maksamisesta Italian tasavallalle aiheutuneisiin kokonaismenoihin, jotka on ilmoitettu EMOTR:lle.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Hedelmä- ja vihannesjalostealan yhteisestä markkinajärjestelystä 24 päivänä helmikuuta 1986 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 426/86 (EYVL L 49, s. 1) on luotu tuotantotukien järjestelmä tietyille tuotteille, jotka on valmistettu yhteisössä korjatuista hedelmistä ja vihanneksista. Tämän asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tuotantotukea myönnetään jalostajalle, joka on maksanut tuottajalle raaka-aineesta vähintään yhtäältä tuottajien tai näiden hyväksyttyjen yhteenliittymien tai liittojen ja toisaalta jalostajien tai näiden laillisesti yhteisössä perustettujen yhteenliittymien tai liittojen välillä tehtyjen sopimusten mukaisen vähimmäishinnan suuruisen hinnan."

4 Asetuksen N:o 426/86, sellaisena kuin se on muutettuna 7.5.1990 annetulla neuvoston asetuksella N:o 1202/90 (EYVL L 119, s. 66), 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa ja 5 artiklan 1 kohdassa määritellään kriteerit, joiden perusteella komissio vahvistaa tuottajille maksettavan vähimmäishinnan sekä tuotantotuen määrän.

5 Tomaattien tuottajille maksettava vähimmäishinta ja tomaattijalosteiden tuotantotuet markkinointivuodeksi 1996/97 on vahvistettu 18.7.1996 annetun komission asetuksen N:o 1398/96 (EYVL L 180, s. 6) liitteissä. Tämän asetuksen liitteen I mukaan tuottajille maksettava vähimmäishinta lasketaan "ecuina/100 nettokg, tuottajalta lähtiessä".

6 Hedelmä- ja vihannesjalosteiden tuotantotukijärjestelmän soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 7 päivänä kesäkuuta 1991 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1558/91 (EYVL L 144, s. 31) 2—4 artiklan mukaan kyseisten tuotteiden jalostajien on annettava jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille useita tietoja.

7 Kyseisen asetuksen 6 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Jokainen asetuksen (ETY) N:o 426/86 3 artiklassa tarkoitettu sopimus, jäljempänä 'jalostussopimus' tehdään kirjallisena. Jalostussopimus voi olla toimitussitoumuksena toisaalta yhden tai useamman tuottajan ja toisaalta niiden jalostajana toimivan tunnetun yhdistyksen tai liiton välillä.

2. — —

3. Jalostussopimuksessa on oltava:

— —

e) sopimuspuolille maksettava raaka-aineen hinta, lukuun ottamatta erityisesti pakkaamisesta, lastaamisesta, kuljettamisesta, lastin purkamisesta ja verotuksesta syntyviä kustannuksia, jotka on tarvittaessa ilmoitettava erikseen.

— — "

Asiaa koskevat tosiseikat

8 Italian tuottaja- ja jalostajaliitot ovat tehneet 17.7.1996 Italian toimialakohtaisista sopimuksista 16.3.1988 annetun lain nro 88 (jäljempänä laki nro 88) mukaisesti teolliseen jalostukseen tarkoitettuja tomaatteja koskevan toimialakohtaisen sopimuksen markkinointivuodeksi 1996/97 (GURI nro 187, 10.8.1996; jäljempänä toimialakohtainen sopimus).

9 Maksuehtoja on käsitelty toimialakohtaisen sopimuksen 11 kohdassa. Siinä todetaan, että tuottaja vastaa myyjän ominaisuudessa "vain raaka-aineen toimittamiseksi jalostusteollisuudelle tarpeellisten tyhjien laatikoiden ja muiden säiliöiden tai vastaavien varusteiden palauttamisesta aiheutuvista kuljetuskustannuksista". Saman kohdan mukaan "osapuolet sopivat nimenomaisesti, että tässä tapauksessa tuottajien ja tuottajayhdistyksien maksettavat kuljetuskustannukset eivät voi missään tapauksessa ylittää 35:tä prosenttia toteennäytetyistä kokonaiskuljetuskustannuksista, joihin sisältyy raaka-aineen siirto korjuupaikalta jalostuslaitokseen ja joista jalostusteollisuus vastaa yhteisön lainsäädännön mukaisesti".

10 Komissio on perustellut riidanalaista rahoituskorjausta EMOTR:n tukiosaston varainhoitovuoden 1995 tilien tarkastamiseksi ja hyväksymiseksi tehtyjen tarkastusten tuloksista laaditussa ja 12.1.1999 konsolidoidussa yhteenvetokertomuksessaan VI/6462/98 seuraavasti:

"Tilintarkastuksen yhteydessä saadut tiedot osoittavat, että tomaatinjalostajat velvoittivat tomaatintuottajat maksamaan 35 prosenttia raaka-aineiden kuljetuskustannuksista, vaikka tämä on yhteisön säännösten eli asetuksen (ETY) N:o 1558/91 6 artiklan 3 kohdan e alakohdan vastaista.

— —

Komission yksiköt katsovat saatavilla olevan tiedon perusteella, että tällainen yhteisön sääntöjen noudattamatta jättäminen merkitsee sitä, että tuottajille maksettiin vaillinainen vähimmäishinta toimitetuista raaka-aineista, mikä antoi jalostusyrityksille epäoikeudenmukaisen kilpailuedun muiden maiden yrityksiin nähden.

— — "

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

11 Italian hallituksen mukaan se, että asetuksen N:o 1558/91 6 artiklan 3 kohdan e alakohdassa luetellaan tiettyjä kustannuksia, joita ei voida ottaa huomioon vähimmäishinnassa, ei merkitse sitä, etteivät jalostajat voisi lisäksi laskuttaa

tuottajilta mitään kustannuksia. Tämän säännöksen tarkoituksena on nimittäin ainoastaan estää yhteisön säännöksissä vahvistetun vähimmäishinnan kiertäminen peitellyillä menettelyillä, kuten vahvistamalla kokonaishinta, joka kattaa sekä tuotteen myyntihinnan että korvauksen lisäsuorituksista. Tämä tarkoitus ei merkitse sitä, että kokonaan poissuljettaisiin tuottajien vastuu kaikista tomaattien markkinointiin liittyvistä kustannuksista ja erityisesti sellainen osittainen vastuu tuotteen kuljetuskustannuksista, joka on vapaasti hyväksytty sopimuspuolten tahdon autonomian mukaisesti.

12 Italian hallitus korostaa myös, että jos yhteisön lainsäätäjän tarkoituksena olisi ollut asettaa lisäkustannukset kokonaisuudessaan yksinomaan jalostajan vastattaviksi, kuten komissio väittää, se olisi ilmaissut tämän selkeämmin ja todennut nimenomaisesti, että jalostussopimuksissa on mainittava nettohinta, josta ei voida vähentää mitään kustannuksia.

13 Italian hallitus väittää lisäksi, että säiliöiden käyttöönantaminen ei liity jalostustoimenpiteisiin, joista aiheutuneista kustannuksista jalostajien on yksin vastattava.

14 Riidanalainen korjaus ei voi myöskään perustua siihen, että Italian viranomaiset eivät ole näyttäneet toteen omia väitteitään. Nämä viranomaiset eivät nimittäin koskaan ole väittäneet, että jalostajat olisivat maksaneet kuljetuskustannukset kokonaisuudessaan. Päinvastoin ne ovat koko ajan vilpittömästi hyväksyneet sen, että toimialakohtaisen sopimuksen perusteella tuottajat voivat vastata 35 prosentista näitä kustannuksia, jotka aiheutuvat ainoastaan jalostajille kuuluvien tyhjien säiliöiden kuljetuksesta ja niiden jakamisesta sadonkorjuupelloille. Italian hallituksen mukaan komission ei olisi muutoinkaan pitänyt jättää huomiotta tämän sopimuksen sisältöä, kun otetaan huomioon, että sopimus oli vahvistettu lain nro 88 mukaisesti ja että komissio ei ollut hyväksynyt lain tiettyjä näkökohtia.

15 Lisäksi Italian hallituksen mukaan asetuksen N:o 1558/91 6 artiklan 3 kohdan e alakohdassa käytettyä tuotteen kuljetuksen käsitettä on tulkittava suppeasti ja katsottava, että se kattaa ainoastaan raaka-aineen siirron sadonkorjuupelloilta jalostuslaitoksiin, lukuun ottamatta jalostajien tuottajien käyttöön antamia säiliöitä.

16 Komission korostaa ensinnäkin, että kuljetuskustannuksiin osallistuminen, vaikka se on rajoitettu 35 prosenttiin toteennäytetyistä kokonaiskustannuksista, pienentää lopulta vähimmäishintaa ja on siten vastoin "tuottajalta lähtiessä" maksettavan vähimmäishinnan vaatimusta, joka on esitetty asetuksen N:o 1398/96 liitteessä I. Se lisää vielä, että tomaattien toimittamiseksi tarpeellisten säiliöiden käyttöön liittyvien kustannusten ja itse kuljetuskustannusten välillä on aivan ilmeisesti läheinen yhteys. Lopuksi se painottaa, että yhteisön lainsäädännössä vähimmäishinnan asettamisen tarkoituksena on tuottajien suojeleminen.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

17 Ensinnäkin on todettava, että vähimmäishinta, joka jalostajien on maksettava kyseessä olevan yhteisön lainsäädännön mukaan tuottajille, on hinta "tuottajalta lähtiessä", mistä seuraa, että kuljetuskustannuksia tuotantopaikalta jalostuspaikalle ei voida periä tuottajilta.

18 Toiseksi on muistettava, että tämän tuomion 9 kohdassa lainatuissa toimialakohtaisen sopimuksen määräyksissä todetaan, että tuottaja vastaa vain raaka-aineen toimittamiseksi jalostajille tarpeellisten tyhjien säiliöiden palauttamisesta aiheutuvista kuljetuskustannuksista ja että tuottajien näin maksettavat kustannukset eivät voi ylittää 35:tä prosenttia toteennäytetyistä kokonaiskuljetuskustannuksista, joihin sisältyy raaka-aineen siirto tuotantopaikalta jalostuspaikalle. Italian hallitus on tältä osin täsmentänyt suullisessa käsittelyssä,

että kyseessä olevia säiliöitä ei käytetä tomaattien siirtämiseen tuottajalta jalostajan laitokseen, vaan yksinomaan tomaattien keräämiseen.

19 Kuten Italian hallitus on esittänyt, yhteisön lainsäädännössä ei ole poissuljettu sitä, että jalostajat voisivat tarjota tuottajille tiettyjä palveluja — kuten tomaattien keräämisessä käytettävien säiliöiden käyttöönantaminen — joiden kustannuksista tuottajat voivat vastata. Toisaalta kuljetuskustannusten perusteella lasketun rajan asettaminen tuottajien maksettaville kustannuksille ei sinänsä ole vastoin yhteisön lainsäädäntöä. Jäsenvaltioiden on kuitenkin valvottava jalostajille asetetun vähimmäishinnan maksamista koskevan velvollisuuden tarkkaa noudattamista erityisesti siinä mielessä, että kuljetuskustannuksia tuotantopaikalta jalostuspaikalle ei voida periä tuottajilta.

20 Tämän velvollisuuden kaikenlainen kiertäminen suoraan tai välillisesti on vastoin yhteisön oikeutta. Asetuksen N:o 1558/91 6 artiklan 3 kohdan e alakohdan tarkoituksena on estää vähimmäishinnan kiertäminen peitellyillä menettelyillä.

21 Tässä suhteessa on todettava, ilman että olisi ratkaistava kysymystä siitä, ovatko tämän tuomion 9 kohdassa lainatut toimialakohtaisen sopimuksen määräykset riittävän avoimesti laadittuja, että monissa kanteen liitteenä olevissa Italian eri alueilla toimialakohtaisen sopimuksen mukaisesti tehdyissä jalostussopimuksissa vahvistetaan tuottajien osuudeksi mainitun sopimuksen 11 kohdassa tarkoitetuista kuljetuskustannuksista 35 prosenttia kokonaiskuljetuskustannuksista.

22 Näyttää siis komission esittämällä tavalla siltä, että yleisen käytännön mukaan tuottajien osuutta ei lasketa jokaisen tuottajan osalta tosiasiassa aiheutuneiden

kustannusten perusteella, vaan kiinteämääräisesti asettamalla tuottajien vastattavaksi suurin toimialakohtaisessa sopimuksessa tarkoitettu prosenttimäärä. Tällainen kiinteämääräinen laskentatapa ei kuitenkaan ole tämän tuomion 19 kohdassa mainitun velvollisuuden mukainen.

23 Näin ollen komissio on perustellusti katsonut, että toimialakohtaisen sopimuksen nojalla tehtyjen jalostussopimusten johdosta vähimmäishintaa "tuottajalta lähtiessä" ei ole maksettu kokonaisuudessaan.

24 Tämän perusteella on todettava, että Italian tasavallalle tomaattijalosteiden tuotantotuen maksamisesta aiheutuneita EMOTR:lle ilmoitettuja menoja ei ole suoritettu yhteisön sääntöjen mukaisesti ja että komissiolla oli näin ollen oikeus tehdä riidanalainen kiinteämääräinen korjaus.

25 Näin ollen Italian tasavallan kanne on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

26 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut, että Italian tasavalta on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska tämä on hävinnyt asian, Italian tasavalta on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Kanne hylätään.**

2) **Italian tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Macken Colneric Gulmann

Skouris Cunha Rodrigues

Julistettiin Luxemburgissa 27 päivänä marraskuuta 2001.

R. Grass

kirjaaja

F. Macken

kuudennen jaoston puheenjohtaja